

Za facku

A woman with blonde hair, seen from behind, stands in the rain. She is wearing a vibrant blue, sleeveless, knee-length dress and brown boots. She is looking back over her right shoulder towards the camera. The rain is falling heavily, creating a blurred, vertical streak effect. The background shows a path or road with some trees and a building in the distance, all softened by the rain.

EVA URBANÍKOVÁ

motto

román

motto

EVA URBANÍKOVÁ

Za facku

Praha 2013

Přeložila Miluše Krejčová

© Eva Urbaníková, 2013
Translation © Miluše Krejčová, 2013

ISBN 978-80-7246-728-0

Prolog

Je to takhle.

Když vás muž, kterého milujete, udeří, první myšlenka, která vám proletí hlavou, je, že už nikdy nebude nic jako dřív.

Nikdy.

Nic.

Opravdu.

Je jedno, jestli se potom hystericky rozpláčete, jestli mu facku s křikem vrátíte, jestli do něj začnete afektovaně bušit, nebo mu jen s chladným výrazem řeknete, že toho bude litovat. Je jedno, jestli o fyzickém útoku povíte všem nebo nikomu. Je jedno, co budete tvrdit svým kamarádkám a kolegům o modřině, kterou máte někde na tváři – protože na oku se monokly skutečně tvoří jen ve filmech – a přesvědčivě budete švitořit něco o tom, jak jste dováděli v posteli, omylem jste do sebe narazili a vy máte fakt nějakou divnou srážlivost krve. Je jedno i to, jestli se on vzápětí po facce zarazí a omluví, jestli odejde nebo spokojeně usne.

Všechno je to jedno.

I když se na to vyspíte, i když zapomenete, i když odpustíte, omluvíte mu to, nebo si dokonce uvědomíte, že jste si to zasloužily. (Kristepane.)

I když přijmete kytici růží jako omluvu a fungujete spolu dál. Jakoby nic.

Nebo i když se od něj rázem odstříhnete a vaše životy půjdou každý svým směrem.

I když uděláte cokoli.

Už nikdy nebude nic jako dřív.

Předtím, než vás muž, kterého milujete, udeřil.

Otázkou zůstává jen fakt, jestli to, co bylo předtím, stálo za to, aby vám to bylo líto.

1. kapitola

„Natko, prosím tě, hlavně nezdržuj a běž.“

„Ale mamčóóó...“ Celé její tělo vysílalo znechucení a v obličeji měla ten typický výraz dvanáctileté puberťačky, které se ubližuje.

A který mě rozčiloval.

Vždycky mě rozčiloval.

„Co je zase?“ Už jsem chtěla jít dovnitř, venku byla pořádná kosa a já byla nalehko.

Ukázala hlavou směrem k autu.

„Než vystoupím, budu celá smrdět kouřem. Nechci smrdět kouřem,“ prohlásila rychle, trochu podrážděně a já jsem s povzdechem přeběhla pár kroků k nastartovanému fordu.

„Zlato, musíš kouřit, když víš, že vezeš Natku do školy?“

„Ježíši, vždyť stáhnou okénko a všechno se hned vyvětrá.“

Super. Další podrážděný hlas.

Hezky nám ten den začíná.

Natália zpučně stála před domem a nepohnula se. Hleděla směrem pryč od nás.

„Nechce smrdět od cigaret,“ řekla jsem, abych ji omluvila.

„Vždyť nebude.“

Vzdychla jsem. Celý vnitřek auta byl ponořený do kouře. Otevřeným okénkem se dostal i do mého nosu, s nechutí jsem se zamračila.

„Jsou to jen tři ulice, proboha, nedělejme z toho kovbojku...“

Nechtěla jsem dělat kovbojku, ale jeho postoj mě štvál. Viděl to.

„Dobře, zlato,“ řekl nakonec smířlivě, „už nikdy nebudu kouřit v autě, když povezu Natálii do školy.“

„Fajn,“ přikývla jsem nepřesvědčivě.

Poslal mi pusu, usmál se a já udělala dalších pár kroků. Směřem ke své dceři.

„Natko, nedělej scény a nech se odvézt.“

„Mami, sama mi říkáš, jak kouření škodí, a teď mě nutíš dýchat ten kouř celou cestu do školy.“

„Matůš slíbil, že je to naposled. Už nebude kouřit, když pojeděš s ním.“

„Nemůžeš mě tam hodit ty?“ otázku zoufale zazpívala a trochu přitom poskočila.

Zavrtěla jsem hlavou.

„Jsou to jen tři ulice, nedělej z toho kovbojku,“ slyšela jsem svůj hlas.

„Víš, jak je to nechutné, když smrdíš od cigaret?“

Chtěla jsem říct, že vím. Taky to nesnáším. Svěží ráno, čerstvý antiperspirant, nějaká vůně do vlasů a potom nikotinová pecka, která to celé zabije.

Rukama jsem si třela promrzlá ramena a hlavou jsem jí naznačila, že si má jít sednout do auta. Že jsme domluvily.

„Vyvětráte to,“ řekla jsem.

„Jasně, v téhle kose,“ odsekla a už se na mě ani nepodívala.

„Čepici máš?“

„V tašce.“

„Pusu jsi zapomněla,“ snažila jsem se, aby můj hlas zněl bezstarostně.

Vrátila se, naše rty se letmo dotkly.

„Čau,“ pronesla neurčitým hlasem a sedla si do bílého auta.

Dozadu.

Demonstrativně stáhla okénko, zatímco Matúš couval od garáže.

„Tak ahoj, zlato,“ zamával mi vesele a já jsem mu pokynula.

Natália se koukala jinam. Nebyla nafouklá, byla jen taková nijaká. Prázdná nebo co.

Naše oči se setkaly až těsně předtím, než zmizeli.

Měla je modré.

A měla je plné mých omylů.

Mých přešlapů.

Vůči ní.

Vůči sobě.

Vůči nám.

Modré, hluboké, plné zklamání.

Trochu se mi sevřel žaludek, protože jsem ten pohled znala. Ne od ní. Byl to pohled jejího otce. Chlápků, který mě miloval. Tak normálně. Žádná velkolepá romantická gesta, žádné výkyvy. A já jsem ho zklamala. Tím, že mi jeho láska nestačila... Vždyť to znáte. Takových jsou nás tisíce.

Když auto zmizelo z dohledu, vběhla jsem do vytopené předsíně. Rychle jsem stavěla do řady rozházené boty, srovnala bundy na věšácích, v kuchyni jsem naházela do myčky talíře od snídaně, vlhkou utěrkou jsem přejela přes linku, na níž Matúš krájel chleba. Ruce se mi trochu třásly, ale nevěnovala jsem tomu žádnou pozornost – vždycky se mi třásly, když jsem byla ve stresu, někomu se potí, mně se třesou. Je jenom potřeba je zaměstnat, ony se uklidní stejně, jako se uklidní útroby. Hlavně zachovat rozvahu a klid. Ještě pár minut. Vždyť vlastně o nic nejde. Jedno zakouřené auto...

Jenže...

Ty oči. Ty Natčiny oči mě stále pronásledovaly, vháněly slzy do těch mých a já jsem věděla, že se nevymluvím na nic, tedy sama před

sebou určitě ne. Den po dni ji ztrácím, něco jiného říkám, něco jiného dělám, před jejím dospívajícím pohledem na svět, který už neoklamu nuceným úsměvem nebo dárkem, s nímž by se předváděla před kamarádkami. Trhám pouto, které jsme si léta splétaly jako copánky ve vlasech jejích starých panenek, a bolí mě to. Strašně mě to bolí. A ji to bolí také, cítím to. Jak by řekl Matúš, pupeční šňůru nepřechčiješ, vždycky vím, kdy jí ublížím, dokážu rozpoznat, kdy je její mlčení jenom pubertáckým výstřelkem a kdy smutným zklamáním. Dalším. Nevím, kolikátým v pořadí.

Z toho, co matka dělá.

Jak se najednou chová.

Jak už najednou nejsme ta dvojka, kterou jsme bývaly...

Rychle jsem vzala do ruky mobil a vyťukala jsem: *Miluju tě, Natko, holčičko moje :-)*, a modlila se, aby ještě neměla vypnutý telefon, aby si to přečetla.

Do půl minuty mobil zapípal: *jj :-)*.

Ulevilo se mi. Tak dobře. To bychom měli.

Přeladila jsem rádio na Fun, ať slyším také něco jiného než ty undergroundové hustárny, něco, co má chytlavou melodii, a vyběhla jsem nahoru do ložnice. Skříň, tričko, džíny, vlasy do ohonu. Dneska nemáme v knihovně nic, jen obyčejný den. Takové mám nej-

radši. Tiché, pomalé, plné tlumených hlasů lidí, kteří se na něco ptají... V deset káva s Martou, potom oběd a kolem čtvrté špaldové sušenky s čajem.

Zazvonil mobil. V rychlém tempu jsem se běhla dolů po schodech a zvedla ho.

„Ahoj, zlato,“ Matušův veselý hlas naplnil celou naši malou kuchyni.

„Všechno v pořádku?“ zeptala jsem se.

„Proč by nemělo být všechno v pořádku?“

„No, vždyť...“ zaváhala jsem. „Ptám se kvůli Natce.“

„Prosím tě, nic jí nebylo, normálně jsme se bavili.“

Naprázdnou jsem polkla. No jo, normálně.

„Nelíbí se mi, když kouříš s dítětem v autě,“ řekla jsem cestou do koupelny.

„To jsme si už vyříkali.“

„Já jen že tě to nenapadne samotného.“

„Každou chvíli začne sama kouřit za rohem školy,“ slyšela jsem, jak vyfoukl dým z další cigarety, a ještě jsem zaslechla, že někdo v jeho okolí nervózně zatroubil. Možná na něj.

„Ne, nezačne.“

Povzdech.

„Proč měříš dvojím metrem, Zuzko?“

„Co?“

„Sama se směješ, že jsi jako dítě vyrůsta-

la mezi kouřícími diplomaty, kteří u vás sedávali do noci.“

„To bylo jiné.“

„Je to totéž. Tvůj otec mohl hulit a vyfukovat ti kouř přímo do obličeje a ty o tom vyprávíš jako o nejvtipnějším zážitku z dětství. Já si zapálím v autě před Natálií a děláš scény.“

„Nedělám scény.“

„A co je tedy to, co děláš?“

Chtěla jsem mu připomenout, že moji příhodu z dětství překroutil o sto osmdesát stupňů, že já jsem svého otce viděla dvakrát do roka, protože s matkou žili každou chvíli v jiné zemi, a v domě, do něhož se za mnou a babičkou vraceli, byla malá zimní zahrada, kam se tehdy chodilo kouřit, a když se tam sešlo patnáct lidí – protože tehdy kouřili všichni – skrz dým se nedalo poznat, kdo je kdo. To byla ta veselá příhoda. Že když jsem strčila hlavu do dveří, musela jsem zakřičet: Tati? A z nějakého kouta se ozvalo: Tady jsem, Zuzko, tady jsem!

Znechuceně jsem verzi s vysvětlováním zavrhl. Nechtělo se mi.

„Nedělám scény,“ řekla jsem tedy unaveně, „jenom respektuju svou dceru.“

„Kdybys někdy chtěla respektovat taky mě.“

„Kriste na nebi...“

„No vidíš, nemáš argument, tak se rozčíluješ.“

„Nerozčiluju se.“

„Znám tě, Zuzko, mě neoklameš veselým švitořením.“

„Cože?“

„Já jsem v pohodě. To jen tobě se pořád něco nelíbí.“

„Ale kdepak.“

„Ano, Zuzko, stále ti něco vadí.“

„Nevadí.“

„Vadí. Od rána jsi podrážděná.“

„Nejsem, proč si vymýšlíš?“

„Podívej se na sebe do zrcadla a sama sebe se zeptej, co ti zase přeletělo přes nos.“

Zavěsil. Prudce a bez pozdravu. Zdravě nasraný. Jak jinak. On byl vždycky zdravě a právem nasraný.

Položila jsem telefon na okraj umyvadla a rukama si přitáhla gumičku na ohonu. Ruce se mi opět trochu třásly, tak jsem si jimi objala krk, vzadu se prostředníčky dotkly jeden druhého, dýchala jsem zhluboka a dívala se před sebe.

Nevěděl, že s ním telefonuju v koupelně. Nevěděl, že do zrcadla se už hodnou chvíli dívám.

Na sebe.

Vypadala jsem staře.

A také jsem se tak cítila.

2. kapitola

Matúš měl plachý pohled. Tak plachý a někdy tak nesoustředěný, že ve mně okamžitě vyvolal potřebu chránit ho. Hned jak jsem poprvé spatřila v jeho očích ten zvláštní druh ostychu a nesmělosti, zmocnil se mě silný mateřský pud. Když nevěděl kudy kam – nebo tak vypadal, když se stalo, že opustil roli sebevědomého, mínění vytvářejícího autora několika knih, které příliš vody nezkalily, byl malým klukem. Dojemně zranitelným. Těch chvil nebylo mnoho, abyste si tedy nemysleli, a nebyly to vždycky stejné situace, pokaždé to bylo jinak. Někdy kouřil na dvoře na lavičce, díval se na oblohu a váhavě se škrábal ve vlasech. Někdy seděl za stolem, listoval v jedné ze svých těžkých knih, potom odtrhl zrak od písmen, sundal si brýle na čtení a unaveně si promnul oči. Jindy pil kávu, ruka se mu trochu třásla – ano, i jemu se třásla ruce, když nebyl psychicky v pohodě, a v očích měl smutek, k němuž nebyl žádný důvod. Žádné tajemství z minu-

losti, žádná křivda, nic. Jenom smutek. Nosil na ramenou trápení celého světa, analyzoval je, řešil, poukazoval na ně, hledal východiska, zoufale se snažil ukazovat tu správnou cestu.

Znáte to.

Spisovatelé...

Vždy se nechápavě usmíval, když jsem v těchto chvílích k němu bez důvodu přiběhla, pohladila ho po tváři tak, jak hladíme spící děti, nebo jsem ho pevně objala a šeptala, že ho moc miluju a chci, aby si to pamatoval. Neodtahoval se, naopak, objímal mě také, líbal mě do vlasů a s tichým smíchem šeptal, že jsem jeho všechno na zemi. Že jsme jeho všechno na zemi. Já a Natálka. Nikdy ji nevynechával, když mluvil o lásce. My jsme jeho všechno na tomhle světě.

Vím, že to tak bylo. Matúš v zásadních věcech nelhal a pojmenoval je až tehdy, když v nich měl jasno. I když jeho jasno mělo být potom jasnem pro každého. Tečka. Jeho pravda byla objektivní pravda. Tečka. Jeho pohled na věci byl ten správný pohled na věci. Tečka. Bez kompromisů. Bez schopnosti vnímat argumenty jiných. Nebo se schopností překroutit je ve svůj prospěch...

Tehdy neměl plachý pohled. Tehdy mě nedojímal. Vůbec ne...

Ale abych to vzala hezky od začátku, poznali jsme se v knihovně. V té, kde dodnes pracuju. Přišel na besedu jako mnozí jiní autoři před ním a mnozí autoři po něm. Nepatřil k těm, co se nechají dlouho prosit, chodil mezi své čtenáře rád, rád ze svých knih četl a rád si s lidmi povídal. Časem jsem zjistila, že je to trochu jinak. On vlastně rád lidem vyprávěl. Nebyl to dialog, spíš monolog jeho vlastních přesvědčení, pravd a postojů ke všemu na tomto světě. Mnohé unavily až unudily k smrti a v mnohých probudily nadšení. Ale nikoli v pozitivním smyslu slova. Bylo to nadšení kritizovat. Téměř všechno, co se děje kolem. Hlavně všechno, co je jiné než já. Protože já jsem nejlepší. Nejdokonaletší. Já jsem ten, kdo vám řekne, kde je sever. Jak jednoduché. Skoro nic nedělám, ale kritizuju každou věc, do níž se pustí ostatní. Napíšu o tom blog, pod nímž mi podobně založení lidé přitakají, odpoví mi, že jsem borec a že ti ostatní jsou tupé ovce a ještě něco horšího. A hezký den je za námi...

Ano, Matúš byl proti všemu, co se líbilo víc než sto lidem. Naprosto tomu rozumím, jeho fanoušků nebylo víc než několik set, i když uměl hezky klamat a člověk si při prvních setkáních s ním myslel, že mluví s nejvlivnějším, nejlepším a nejprodávanějším

autorem Slovenska. Ale znáte to, věci vám docvaknou až časem. Až časem prokouknete pózy, hrané sebevědomí a sebejistotu, která se otrásá v základech. Muselo to být velmi únavné. Být tak moc proti všemu normálnímu a neradovat se z obyčejných maličkostí...

Ale abych nepředbíhala.

Bylo to takhle.

Vešel do knihovny o hodinu a půl dřív, než měl. Nemám ráda, když mají autoři zpoždění a myslí si, že jsou strááášně důležití a že lidem stojí za to, aby si na ně počkali. Dochvilnost je výsadou králů a potom ještě spisovatelů, kteří si váží svého čtenáře. Takže nepatřil do kategorie nafoukanců, co nám dávají od začátku do konce pocítit, že je námi zorganizovaná beseda dost obtěžuje... Ale na druhou stranu, o hodinu a půl dřív? Aby dorazil o devadesát minut dřív? Pro mě to znamenalo, že mi uteče spousta práce, protože se mu musím věnovat, a pro Martušku že se zpotí ze stresu, protože šunku a sýr na chlebičky má ještě nerozbalené v ledniče.

„Dobrý den, já jsem...“ řekl, když vstoupil, a já jsem od police spěchala, abych mu podala ruku.

„Vím, kdo jste,“ usmála jsem se. „Vítejte. Jste tady brzy.“

„Vždyť tady je co číst,“ usmál se i on. Mile. Svlékl si krátký podzimní kabát a vínovou šálu, kterou měl omotanou kolem krku, si jen upravil.

„Jsem Zuzana, ředitelka knihovny,“ představila jsem se.

„Jste mladá na ředitelku,“ usmál se.

„To je předsudek.“

Zvedl ruce na obranu.

„Jistě, mluví ze mě jen zkušenost z jiných knihoven.“

Vzala jsem mu kabát z ruky, pověsila mu ho na věšák u pultu s Martuškou, která se už začala potit, protože věci se vyvíjely jinak, než měla naplánované, a nabídla jsem mu čaj.

„Nebo kávu?“

Pokrčil rameny.

„To je jedno. Čaj přijde vhod, je chladno.“

Přikývla jsem a na pult položila knížku, kterou jsem chtěla v okamžiku, kdy vešel, uložit do police.

„Albert Camus?“ zvedl obočí. „*Cizinec*?“

„Ano, maturanti se tím teď prokousávají, tak je pořád pryč.“

„Líbí se vám ta kniha?“ vzal do ruky ošuntělý výtisk zabalený v igelitu.

„Ani nevím,“ řekla jsem pravdu, „nerozumím jí.“

„Čemu nerozumíte?“

„Tomu, jak si lidé kladou absurdní otázky o bytí.“

Zamračil se.

„Nejsou absurdní. Jsou konkrétní.“

Zavrtěla jsem hlavou.

„Pro mě je konkrétní otázka, co budu večer jíst. Nebo na který film se podívám v televizi. Nebo kdy mám čas jít na masáž. Ne to, kdo a co je podstatou bytí, a relativní relativita našeho vnímání.“

Usmál se. Pobaveně.

„Je potřeba si to jen přeložit a přizpůsobit svému životu. Tehdy to má svůj smysl,“ prohlásil.

„Myslíte?“ zeptala jsem se zamyšleně, ale ve skutečnosti mi to bylo šumafuk. „Spíš bych řekla, že spousta knih je tak odříznutá od reálného života, že je škoda se jimi prokousávat.“

„To nemyslíte vážně.“

„Myslím,“ opáčila jsem s lehkostí.

„Ty knihy vám dají jiný rozměr.“

„Nestojím o takový rozměr. Chci při čtení vnímat život. Ne pochybnosti o jeho existenci.“

Trochu ho to zaskočilo.

„Provokuje vás,“ prošla kolem nás Martuška s hromadou knih v náručí a všimla si

jeho zděšeného pohledu. „Ve skutečnosti čte všechno, co jí přijde pod ruku.“

Očividně se mu ulevilo.

„Málem jste mě dostala.“

„Ani jsem se moc nesnažila,“ usmála jsem se, zvedla sáčky se zeleným a ovocným čajem, on ukázal na zelený, který jsem potom zalila horkou vodou.

„Víte,“ opřel se pohodlně o pult a oduševněle řekl: „Je důležité, aby lidé, kteří pracují v knihovnách, dbali o správné nasměrování čtenáře.“

„A to jak?“

„Ukážete jim hodnotné knihy. Ukážete jim krásu skutečné literatury.“

„Není pro každého člověka hodnotné něco jiného?“

„Jenom do té doby, než objeví nové věci. Můžete nosit bižuterii, ale když dostanete diamant, už ho z prstu nesundáte.“

„Diamant je objektivně drahocenný.“

„Na všechno je objektivní metr.“

„Nežertujte. I na umění?“

Soustředěně si míchal čaj, do něhož si nehodil cukr. Neodpověděl mi.

„Tak dobře,“ rozbalila jsem balíček se sušenkami, „které knihy jsou ty hodnotné?“

„Vy to nevíte?“ usmál se odzbrojujícím způsobem a sušenku odmítl se slovy, že je

celiatik. Řekl to tak, že jsem se začervenal, že já nejsem. Celiatička.

„Vaše knihy tam asi patří, že?“ stále jsem se usmívala.

Pokrčil rameny.

„Neskromně si myslím, že ano.“

Přikývla jsem. Čekala jsem takovýhle konec. Podobné debaty absolvuju s každým autorem, který k nám zavítá. Pokaždé z jiného pohledu, ale vždycky o tomtéž.

Autoři jsou stejní.

Ať píšou cokoli.

„Koneckonců, svědčí o tom i recenze,“ dodal. Přesvědčivě.

Znovu jsem přikývla a čekala na poslední dvě otázky, které rozhovor završí.

„Četla jste některou z mých knížek?“

O. K. Takže to byla ta první.

Pokývala jsem hlavou.

„Ano. Četla jsem *Čipku* a ty starší věci.“

Chvíli bylo ticho, míchal si ten neslazený čaj.

„A líbily se vám?“

Tak to byla ta druhá. Kruh se uzavřel.

„Ovšem, jinak bych vás nezvala na besedu,“ lhala jsem přesvědčivě s úsměvem a on mi úsměv vrátil.

Sedl si do starého křesla v čítárně, tam, kde obvykle sedával starý pan Schmidt. Bra-

da se mu ztratila ve vínové šále, kterou si odhrnoval, když pil už trochu vychladlý čaj, a oči měl zabodnuté do písmenek novin. Sem tam se zamračil, sem tam se ušklíbl, byl docela pohledný, příznávám. Oči mi k němu zabíhaly častěji, než bylo vhodné.

Vždyť jinak bych s ním potom dva roky nežila, že?

„Promiň, bože, promiň, Zuzanko, já jsem to zase nějak nezvládla,“ Marta byla úplně zpocená, hořkovala a doufala, že pan spisovatel si snad nevšimne, že chlebičky ještě nejsou hotové.

„Marti,“ objala jsem ji. „Jako kdyby šlo o chlebičky.“

„Jasně že jde i o chlebičky. Vy mladí všechno tak... zlehčujete,“ vymanila se z mého sevření a třesoucícma se rukama vyndávala nakrájené kousky chleba.

V tomhle příběhu máte očividně štěstí na lidi, kterým se třesou ruce.

„Dodělám to a jdu se převléknout,“ říkala mi ještě stále nervózním hlasem. „Do háje i s celým tímhle přechodem. Jednou je mi zima, potom je mi horko a potím se jako stokilový chlap ve finské sauně.“

„Máš čas, Marti,“ řekla jsem s ústy plnými sušenek, protože já jsem celiatička rozhodně nebyla. „Je zima, moc lidí nečekáme.“

A navíc,“ kývla jsem směrem k Matúšovi, „on není masový autor. Budeme rychle hotové, stihneme i *Panelák*.“

„Jen abys nebyla překvapená, Zuzanko,“ důležitě pokývala Martuška, moje milovaná kolegyně, hlavou.

A tak se i stalo.

Byla jsem překvapená.

Knihovna se za hodinu začala plnit. Troulili se studenti, vysokoškoláci, potom takoví lidé, z nichž křičí – nemluvte na mě, přemýšlím, ale i veselé, rozpustilé mladé holky a starší dámy, které nevynechaly žádnou besedu. A ještě důchodci, to je jasné. Ty jsem znala podle jména.

Matúš seděl v křesle, kde obvykle četl noviny pan Schmidt, už se nemračil a neušklíbal nad články ani nepil čaj, jenom pozoroval ty, co se na něj přišli podívat. Když se na něj přímo obrátili a pozdravili ho, jen se usmál a kývl hlavou. A v očích měl ten plachý výraz malého kluka, který mě přinutil dívat se na něj zas a zas, všimnout si známénka, co měl těsně pod levým obočím, i toho, že smrkal do látkového, a ne papírového kapesníku. A pocítila jsem ten ochrannářský reflex, co jsem vám o něm psala, dojímal mě, vůbec nevím proč, asi to měla fakt na svědomí nějaká chemie, protože i Matúš

na ten podvečer později vzpomínal jako na podvečer, kdy nebyl ve své kůži.

Měl potřebu víc vážit slova.

Během celé besedy.

Nepoužívat kliše.

Říkat hezké myšlenky.

Kvůli mně.

Kvůli ženě, co doufala, že stihne *Panelák*.

Jejda, teď se nahlas směju...

Začali jsme načas, jen co se vrátil z rychlé cigarety před knihovnou. V jeho obličejích jsem postřehla záblesk zklamání, když zjistil, že besedu nepovedu já, ale už převlečená Marta, ale to jen proto, že netušil, co se v ní skrývá. Věděla jsem, že po pár minutách bude spokojený. Martuška byla nejsečtější člověk ve městě, uměla klást otázky, uměla zapojit lidi do debaty, dělala to přirozeně, lidsky, neškrobeně a nikomu nevadilo, že mezi autorovými odpověďmi nabízí všem chlebíčky s upozorněním, ať si každý vezme jenom jeden, aby se na všechny dostalo.

Četl ze svých knížek.

Vysvětloval své myšlenky. Někdy publiku, někdy pouze mně.

Odpovídal na otázky. I o tom, jak píše. I o tom, co čte. I o tom, jak funguje vesmír.

„Není on trochu namyšlený?“ pošeptala mi

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.